

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an
9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecă care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesc focea,
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unirii
în
Blas.

Focea bisericescă-politică.

Anul VIII.

Blas 5 Novembre 1898.

Numărul 44.

Congrua.

Etă o cestiune, care tot așa de mult interesază clerul nostru ca și autonomia, și asupra căreia tocmai de aceea nu se poate reveni destul de des.

Într'unul din numerii din urmă am făcut cunoscuți cetitorilor noștri pașii cei noi, ce s'au făcut în cauza acesta prin întrunirea comisunii regnicolare de congruă. Tot atunci am arătat, ce sumă aproximativă s'ar cere pentru regularea congruei clerului nostru.

Acum vine o focea de regulă bine informată, adică „Politikai Szemle“, și ne spune, că episcopatul catolic nu este aplicat a crea un fond pentru salariarea clerului nostru, de ore ce suma li-se pare prea mare, și ei nu pricep, cum să vină ei episcopii latini și să facă salare la preoțimea de rital grecesc.

Nu avem asigurare, că adevărată este ori nu scirea foil numite. Dar dacă vom socoti, că o asemenea enunțaiune făcuse odinioară repositul cardinal Haynald, ér mai în cōce archiepiscopul Agriei Samassa, nu vom pute fi taxați de temerari și pripiti la judecată, dacă vom admite de basată scirea foil citate.

Nici nu ne așteptam noi la alt ceva. Sintem dedați a fi nebăgați în

samă și a fi folosiți pururea de instrumente. Așa am fost folosiți de instrumente în cele politice și naționale, așa în cele bisericesci. Am fost folosiți de instrumente în 1848 în contra Magiarilor, ér la 1700 în contra Calvinilor.

Dar ori cum ar fi, acesta nu îndreptătesce pe nimenia, ca să ne socotescă și pe viitorii de instrumente, fie în cele politice, fie în cele bisericesci.

În special în cele bisericesci trebuie să se scie, că noi azi am ajuns la consciința drepturilor, ce ni-se cad în cadrul bisericii catolice. Noi scim, că sintem factor egal îndreptătit cu latinii în sinul bisericii universale și în sinul bisericii catolice din țară în special.

Din consciința acesta deducem îndreptățirea noastră asupra averilor bisericii catolice din patrie.

Averile acelea sint donațiuni făcute de regi bisericii catolice din Ungaria, ér nu numai bisericii de rital latin.

Urmază din acest principiu, că la acele averi are drept biserica catolică a țării întregă fără deosebire de rit.

Dar se zice, că trebuie prea mare sumă pentru regularea congruei preoților uniți.

Concedem, că suma într'u adevăr e mare, și că e neproportional de mare față cu suma, ce se cere pentru regularea congruei clerului latin.

Ei bine, și ce urmază de aici? Urmază aceea, ce de mult sciam și simțiam: că clerul latin a fost și până acum foarte bine situat, éră clerul nostru a fost nesocotit, neîndreptătit și negligat în contra promisiunilor solemne, ce i-se făcuseră când cu actul unirii.

Accea, ce trebuie deci, să urmeze, e, ca să vadă clerul înalt al bisericii latine, că de 200 de ani a scurtat clerul unit și a reținut pe sama sa nisce averi, din cari acum de 200 de ani ar fi trebuit, să facă parte clerului nostru.

Acum éră nu vor, să dea, ci vor, să ne lase în mâna statului! Dar la asta nu ne învoim noi. La averile catolice avem drept și cerem partea, ce ni-se cuvine. Dacă nu ne dat de voe bună, vom pretinde. Și nu vom suferi nici o dată, ca independența clerului nostru să fie sacrificată statului, pentru ca clerul înalt latin să se îmbulbe în averile cele colosale.

Dar dînșii nu vor voi! Apoi este, cine să-i siléscă. Dacă Sfintul Scaun crede, că biserica noastră are misiune, atunci îi va căuta, să grijéscă de independența clerului nostru.

Datoria noastră este, să-l facem, ca să cunoscă lipsa, în care ne aflăm. Și ajutorul nu ne va pute lipsi.

Feuilleton.

Chozoșia.

Dramă în trei acte, prelucrată după „Neguțătorul din Venetia“ a lui Shakespeare de C. Almer. Românesce de Cr.

(Continuare.)

Actul III.

Sala tribunalului.

Judecătoria. Asesori. Antonio. Bassanio. Graziano. Solarino.

Scena I.

Judecătoria. El, aici e Antonio?

Antonio. Sint la dispoziția Măriei Tale.

Judecătoria. Sint îngrijat pentru tine. Contrariul tău e tare ca piatra. Monstrul acela are o inimă, care nu e capabilă de compătimitere. Nu este într'însa leac de milă.

Antonio. Am înțeles, că Măria Tale și-al dat multă milă, ca să domolesci asprimea parcederii lui. Dar fiind că nimic nu-l schimbă propozul, și fiind că nici un mijloc legal nu mă scutose de răutatea lui, furiei lui îl voiți opune război și mă voiți întrama cu liniște sufletă, pentru ca să rabd totă turbarea sălbătăceli lui.

Judecătoria. Să mērgă ore cine și să cheme pe Evreii în sală.

Solarino. El așteptă înaintea ușii. E deja aici.

(Apar Shylock și Tubal.)

Judecătoria. Faceți loc, ca să stea față în față cu noi. — Shylock, lumea crede, și așa cred și eu, că vei urma a te arăta neînduplicat în răutatea ta numai până în clipa, în care va ajunge trēba la faptă. Și atunci, așa credem, vei da dovedii de mila și îndurarea ta, și vei înlocui cruțimea cu generositatea. Și în ce chip stăruiesc acum, să-ți primesc ipoteca, — un furt din carnea acestui biet neguțator, — așa se crede, că tu nu numai îl vei lerta acest fel de ipoteca, nu, ci tu, mișcat de dragoste și de simțire omenescă, îi vei dărui chiar și jumătate din

suma, ce-ți datorește. Cu milă vei arunca privirea ta asupra perderilor, cari îl îmbăncesc; căci perderile lui Antonio ar fi de ajuns, ca să ruineze chiar și pe un neguțator ca un rege de bogat. Să ai inimă de piatră, ori să fi chiar Turc ori Tatar, care nici o dată nu s'a obicinuit a deprinde datorințele simțirii omenesci gingașe, și totuși și-ar cânta, să-l compătimesci. Noi toți așteptăm un răspuns milostiv, Evreule!

Shylock (cu respect, dar hotărât). Propusul meu l-am dat deja de scire Măriei Tale. Pe sfinta Sâmbătă m'am jurat, să pretind, ceea ce mi-se cuvine în senul zapisului. Dacă mi-o denegați, o faceți cu primejduirea libertății și drepturilor acestei cetăți. Mă întrebați, pentru ce voi eu mai bucuros un furt de carne netrebnică de cât trei mil de galbin? La asta nu voi eu, să răspund nimica. Spun numai atâta, că așa îmi place. Vă îndestulesc acest răspuns? Puneți cazul, dacă m'ar molesta un cloșan în casa mea; cine m'ar opri, să dau zece mil de galbin, pentru ca să-l otrăvesc? Vă ajunge acum răspunsul meu? Dora sint omeni, cari nu pot, să cante la un purcel, când își cascade gura. Unii se infuriază, când ved o pisică. Alții pot, să turbe la aușul

Distingerea cu ord a cardinalului secretariu de stat Rampolla și — Liturgia magiară. — Ni-se scrie din Vestea Conferința mării cruci a ordului S. Ștefan făcută Eminentiei Sale cardinalului și secretariului de stat Rampolla monitorul german al guvernului unguresc o înregistrează pe lângă următoarea enunțiatuni: „Conferința acestui ord pe excellențe unguresc la noi în țară e urmată în tot de una cu mare atenție, cu deosebire când distincția se dă la străini, și noi (?) putem să costatăm cu satisfacție, că și în cazul de față distincția cardinalului secretar de stat al S. Ștefan a fost primită cu înaltă îndestulare în deosebi în cercurile catolice unguresc. În privința acesta nici catolicii unguri de rit grecesc nu fac excepție, de și e în de obște cunoscut, că aproape de o sută de ani, de când liturgia magiară s'a introdus succesive în comunele magiare de rit greco-cat. de și numai în parte, dar totuși cu scirea și consensul tacit al ierarhiei bisericesci (?), tocmai sub secretariul de stat Rampolla s'a dat liturgiei magiare și ast fel și Ungariei cea mai mare lovitură, o lovitură, cu care numai aceea se mai pôte asemăna, care o ajunsese pe țara noastră atunci, când sub regimul absolutistic biserică greco-catolică din Ardeal și părțile limitrofe ale Ungariei a fost scosă de sub ingerența principelui primat al Ungariei și aședată pe o basă curat națională română. Cu toate acestea în cercurile Magiarilor greco-cat. omenii cred a se puté liniști prin aceea, că lovitură acesta nu se pôte considera ca definitivă, fiind că dispoziția respectivă a S. Ștefan a emanat sași din motivul, că în timpul din urmă șovinismul național s'a înstăpânit preste această mișcare curat bisericescă, sași că Roma a fost informată tendențios în direcția, că în realitate nu există Unguri greco-cat., ci numai Ruteni și Români, cari ar trebui magiarisați prin liturgia magiară. Dacă e cazul dintâi, faptul, că s'a putut aduce amintita decisiune, se simțese în cercurile Magiarilor greco-cat. ca o pedepsă meritată pentru indiferența (?) mani-

festată până acum din partea inteligenței sale. — o indiferență, care înseamnă aliana Magiarilor greco-cat. și prin constituirea inteligenței lor în un comitat regimular se pare a fi delatată. În cazul al doilea Roma printr'un peregriaj în masă, ce ar fi, să se organizeze cât mai curând, ar trebui să fie revizită despre contrarietățile supositiunii. Pôte să distingă cu cel mai înalt ordin magiar (!) a cardinalului secretar de stat, și va aduce ceva mai aproape de Unguri și-l va îndupleca la o apretiere dreptă a justelor dorințe ale miilor de catolici și Magiarilor credincioși. În această espectorare a foilor liberale la espunerea afacerii liturgiei magiare sînt amestecate lucruri adevărate și false: în propoziția de închiare a acestei espectorări înse un spirit de sfîrnariu a dat expresiune unei speranțe, care pentru necuviința ei a priori trebuie să o respingem, pentru că ea s'a putut nasce numai pe basa unei înlănturii de-a dreptul vătămătoare a distincțiunii din cestiune a cardinalului secretar de stat din partea împăratului și regelui Francisc Iosif I. cu afacerea liturgiei magiare. Monitorul liberal cu espectorarea de mai sus pôte că a făcut liturgiei magiare un serviciu tot atât de rău, cum s'a făcut în cealaltă presă liberală a Ungariei cu discutiunile afacerii liturgiei magiare, cari în cele mai multe casuri au degenerat în articoli agitatorieli.

„Germania.“

Revista bisericescă.

Din Patrie.

Adunarea generală a statului catolic transilvan s'a ținut în 27 și 28 l. tr. în Cluș. În cuvîntul de deschidere episcopul contele Majláth a amintit și despre autonomia catolică. El a zis, că proiectul subcomisiunii de nouă nu-l pôte lua la analiză, dară are speranță, că autonomia se va organiza, de și i-se pun în cale multe pedeci. Autonomia are, să fie în

un spirit cu mult mai eclesiastic de cum era proiectat în anul 1870. Comisiunea de nouă dorește, ca să rămână în vigore drepturile autonome ale statului catolic transilvan, aceste drepturi nu le-a atins de căi numai în punctele, în cari vor servi intereselor întregului catolicism.

Dupa acestea episcopul intereză presa liberală și recercă pe credincioși, ca să nu spriginescă acea presă, care atacă spiritul creștin în bazele sale, în ministri săi și în ceremoniile sale, să nu spriginescă presa antireligioasă, care nu servește adevărului, ci pôte stă în serviciul unui consorțiu cosmopolit de interese, care nu lucră spre binele patriei, ci restornă fundamentul cel solid, și care prin publicările sale corumpă tinerimea.

Adunarea cu unanimitate și-a exprimat indignarea asupra atacurilor îndreptate de presă în contra episcopului; tot o dată și-a exprimat încrederea față cu persoana și activitatea lui.

Roma.

Spre redesteptarea vieții religioase în Italia la dorința expresă a Papei s'a ținut în zilele trecute un congres catolic în Aquila.

Împăratul Germaniei obținend de la sultanul teritoriul „La dormition de la Sanct Vierge“ din Ierusalim l-a cedat catolicilor de acolo. Papa încunoscintat de cătră împăratul despre această faptă, îi mulțamește în termeni călduroși pentru marțimozitatea manifestată față de catolici.

Revista politică.

Afaceri interne.

În dieta țării obstrucția se continuă. La început pôte că l-a fost bine venită guvernului obstrucția, de ore ce alt cum

cimpoiului. Căci pornirea noastră, stăpâna patimilor, le permite să dispună după simpatie și antipatie. Ei, ascultați acumă răspunsul meu! În ce chip nu se pôte spune un motiv potrivit, care să esplice, că pentru ce cutare nu pôte suferi un purcel cu gura căscată, altul o pisică, acest dobitoc nevinovat și necesar, érá altul nu pôte, să asculte cimpoiul, în tocmai așa nu sciu nici eu alt motiv a fară de acesta: că ura înrădăcinată, antipatia, ce mi-o însuflă Antonio, mă mână cu de-a sila, să-mi urmăresc aici cu asprime dreptul meu. Aveți acum un răspuns, care să vé îndestuléscă?

Bassanio. Acest răspuns, Evreu cu inimă de pétră, nu scusă aici crușimea ta.

Shylock. Eu nu sînt dator, să dau un răspuns, care să-ți placă ție.

Bassanio. Omorâ ore fiesce cine aceea, e nu-l place?

Shylock. Care om uresce un lucru, și să nu-l nimicéscă bucuros?

Bassanio. Nu ori ce neplăcere se schimbă în dată în ură.

Shylock. Te lasi tu ore, ca șerpele să te musce de două ori?

Antonio. Vă rog, nu dați uitării, că grații cu Evreul! Tot așa de bine ați puté, să pașiți la malul mării și să porunciți fluxului, să se retragă de la înălțimea obicinuită, — tot așa de bine ați puté, să cereți samă de la lup, pentru ce face, să behăescă oea după miel, — tot așa de bine

ați puté, să opriți brații de munte, să-și scuture înaltele șale capete, să vijie, când viforul cerului îi mișcă. Puteți cerca, să muiați tot așa de bine chiar și lucrul cel mai virtos! — Care e lucrul cel mai virtos? Inima lui cea jidovéscă. Vă rog deci, nu-mi oferiți nimica, nu mai cercați nici un mijloc, ci-mi roștiți mie judecata, érá Evreului dați îi, ceea ce i-se cade după drept.

Bassanio (pășese înainte cu o pungă de bani în mână). În loc de trei mii de galbini aici sînt șese. Eu mi-am ajuns scopul și acumă pot, să-ți răsplătesc cu îmbelșugare.

Shylock. E prea târziu, prietene! Și de ar fi împărțit fiescă care galbin în șese, și fiesce care parte ar fi un galbin întreg, — eu totuși nu l-aș primi. Eu voi numai ipoteca.

Judecătorul. Cum sperezi tu grație, dacă tu însu-ți nu o deprinzi?

Shylock. De ce fel de osîndă să mă tem, când eu nu fac nici o nedreptate? Voi aveți mulți slavi cumpărați, pe cari îi folosiți la slujbă josnică asemenea unor boi, măgari, câni și cățari, pentru că i-ați cumpărat. Cum, dacă v-ași zice: Dați-le libertatea! Însurați îi cu asistentorele văstre! Pentru ce îi lăsați, să asude sub povora lor? Patul lor să fie mola ca și al vostru; desfătați cerul gurii lor cu mîncări ca și ale văstre! La asta îmi răspundeți: Dór sclavii sînt ai noștri! Și așa vé dați și eu răspunsul: Funtul de carne, care-l pretind, e cumpărat

cu bani grei, e al meu, și eu voi, să-l am. Dacă mi-l denegați, atunci ocară pe legea voastră! Atunci senatul Veneției nu are nici o putere! Aștept judecata voastră. Dați îmi răspuns! Îmi dobîndesc dreptul?

Judecătorul. Sînt autorizat, să închid ședința, și o voi face, dacă nu se va presenta încă azi aici Bellario, un doctor în drepturi forte expert și învățat, după care am și trimis, să vină și să spună părerea sa.

Solanio (intră). Domnule, a fară așteptă un sol cu epistole de la doctorul. El chiar acumă a sosit de la Padua.

Judecătorul. Aduce-ți epistolele! Chemați pe sol încoco!

(Solanio iese.)

Bassanio. Antonio, fii vesel! Prinde inimă! Să-mi lea Evreul carnea mea și sângele meu, să-mi lea tot, ce am, mai înainte de ce ți-ar curge pentru mine măcar și numai un picur de sânge.

Antonio. Eu sînt o oă răpăcigósă a turmei, — bună pentru a fi ucisă. Tot de una pomele cele mai rele cad mai întâi. De aceea lăsați-mă! Bassanio, tu nu-mi poți face un serviciu mai bun, de cât că rămâi în viață și-mi puți inscripție pe mormînt.

(Intră servitoriul și Solanio.)

Judecătorul. Vii din Padua, de la Bellario?

Servitoriul. De acolo, domnul meu, și aduc Măriei Tale salutare de la Bellario.

(Îi predă o scrisore.)

nu avea, cu ce să ocupe dieta. Fiind că în decursul obstrucției se ridică grave acuse asupra guvernului, începe a-i fi molestă. Prin organele subalterne a și început guvernul, să lucre pentru sistarea obstrucției, a nume protestând în contra ei vre o două municipii. Nefolosind această, presa guvernamentală amenință cu clotură sau restringerea libertății de a vorbi și eventual cu disolvarea parlamentului.

Opoziția până acum nu se teme de amenințările guvernului și în ședința din 3 a c. a redeschis lupta în contra ordinii propuse de guvern.

Partidul popular este pentru închierea pactului cu Austria chiar și cu perderi materiale. Acesta a declarat-o deputatul Rákovszky, și se deduce din o broșură publicată de Asbóth János. Ținuta partidului popular în chestiunea pactului supără pe opoziționalii independențiști.

Deputat dietal în cercul Orăștiei a fost ales br. Szentkereszty György, era în cercul Uiórei br. Kemény Géza, ambii cu program guvernamental.

Austria.

„Pol. Corr.” scrie, că ministrul de externe al Rusiei contele Murawiew s'a depărtat din Viena mulțumit. Semn că conțelegerea stabilită la Petersburg în April 1897 nu s'a schimbat prin nimica.

Partidul popular german a declarat, că nu participă mai mult la conferențele presidenților cluburilor germane. Creștinii sociali și partidul progresist german de asemenea au declarat prin comunicate, că procedura solidară a Germanilor în parlament o consideră de încetată, își

Bassanio (cătră Shylock). Ce-ți ascuți cu atâta rîvnă cuțitul?

Shylock (cu sarcasm). Să taiu din falitul acela, ce a perdut!

Graziano. Nu de oțelul tău, ci de sufletul tău îți ascuți cuțitul, Evreu împetrit la inimă! Nici un metal, nici chiar sēcurea călăului nu e așa de ascuțită ca ura ta. Așa dară nu e cu puțință, ca să te moie vre o rugămintă?

Shylock. Nu, nici una, ori cum ți-ai frămînta mîntea cea ageră.

Graziano (amenințînd). Fii afurisit, căne nemilostiv! Și dreptatea să dea samă, pentru că te lasă, să trăesci! Tu mă faci aprópe, să mă clatin în credința mea; îmi vine, să cred cu Pitagora, că sufletele dobitoócelor se ascund în trupuri omenesci. Spiritul tău îl stăpînesc un lup. Dorința ta cea crudă e lupescă, sângerósă, tâlhărescă și lacomă.

Shylock. Cu ocărîrile tale nu poți, să delaturî pecetea de pe zapisul meu, numai de geaba îți obosesci plumănil. Vindecă-ți mîntea, că altmîntea e perdată. Eă voiu dreptul meu.

Judecătóriul. Epistola lui Bellario recomandă aci tribunalului pe un doctor în drepturi tînăr și învêtat. Unde petrece?

Servitorul. El așteptă aici de tot aprópe rêsponsul, dacă voiți a-i permite, să între.

Judecătóriul. Din totă inima. Căți va din voi, doi ori trei să-l povêtnescă aici cu totă curtenia, și tribunalul să asculte într'aceea scrisórea lui Bellario.

(Solanio și Sólurino iese.)

(Va urma.)

reservă înse mână liberă, ca din cas în cas să vină în atingere cu frunțașii celor alalte partide germane. Diferințele dintre grupurile germane se par a fi favorabile guvernului, care spre a-și asigura cliburile dreptei cu puțin modificări mai la tóte le-a promis împlinirea dorințelor.

Franta.

Curtea de cassatie din Paris a declarat, că cererea de a se revedé procesul Dreyfuss este îndreptătită și a decis a institui o investigație întregitoare în această afacere, de óre ce actele, ce-i stau la dispoziție, nu sînt suficiente spre pronunțarea unei decisiuni meritorie. Cererea procurorului Manau de a se suspenda pedépsa lui Dreyfuss a fost respinsă. Din vorbirea referentului Bard s'ar pără, ca tribunalul militar în 22 Dec. 1897 n'a adus sentență destul de motivată asupra excápitanului Dreyfuss.

Decisul curții de cassatie a liniștit în cât va spiritele. Se așteptă, că mai multe persoane militare de poziție înaltă să fie ascultate în cauză. Presa liberală exploatează cauza spre a invenina conflictul dintre puterea militară și civilă. Comisia investigătoare va examina și actele secrete, cari au servit tribunalului militar de basă la aducerea sentenței.

Cabinetul s'a compus cu multă greutate. În fruntea lui stă Dupuy. Din vechiul cabinet au rămas la postul lor Delcassé la externe, Locroy la marină și Viger la agricultură. Miniștri noi, pe lângă Dupuy ministru de interne, sînt Lebret de justiție, Peytral finanțe, Leygues instrucție, Delombre comerț, Krautz lucrări publice și Guilain coloni. Noul cabinet e susținut de cãtră republicanii moderați. Foile socialiste, radicale și conservative se exprimă cu rezervă despre cabinet. Mai cu anevoe s'a aflat persóna pentru portofoliul de răboiu.

Turcia.

Turcia se desparte fórté cu greú de Creta. Luní a adresat regimul turcesc o notă ambasadórilor celor patru puteri. În notă cere anumite concesii spre garantarea suveranității. Concesiunile cerute se referesc la flămura și garnisóna turcescă, mai de parte la denumirea guvernatorului în conțelegere cu Pórta, la solvirea dărilor, la aducerea sentențelor giudiciale în numele sultanului, denumirea unui procuror suprem mohamedan și la trimiterea récurselor judecătóresci în Constantinopol. Marile puteri consideră de neadmisibile pretensiunile Turciei.

Agentul diplomatic al Sêrbiei în o notă adresată Porții protesteză în contra invasiunii Albanzilor în Sêrbia și potesce instituirea unei comisii mixte din creștini și Mohamedani, ca să facă cercetare în această afacere.

Spania și America.

Pertractările de pace pe tot pașul întimpină dificultăți. Americanii conscii de puterea lor și siguri de slăbiciunea

Spaniolilor devin tot mai pretensivi. Acum nu voesc numai ocuparea Manillei, ci pretind anecsarea însulelor Filipine. Se zice, că la casul când Americanii nu ar absta de la această pretensiune, Spaniolii întreprind pertractările și vor apela la națiunile civilisate. Acesta înse puțin folos real le va aduce.

Ordinațiune despre congruă.

În legea despre congrua acatolicilor ministrul cultelor a primit împuternicirea, ca până când se va fi terminat regularea congrui acatolicilor, pe calea ajutoriului de stat să împărtășescă congruă și preoțimii catolice. Ordinațiunea referitoare la această și publicată în fóea oficiósă e următórea:

Nr. pres. 4433—1898.

Mîn. c. și instr. p.

Ordinațiunea ministrului cultelor și instrucțiunii publice și a ministrului de finanțe în obiectul executării art. de lege XIV din 1898 despre întregirea venitelor parochiale.

Pe temeiul împuternicirii cuprinse în §. 23 art. de lege XIV din 1898 ordinăm:

§. 1. Scopul legii despre întregirea venitelor parochiale e acela, ca venitul parochilor catolici de rit latin, grecesc și armenesc până atunci, până când nu se va sevărsi pe altă cale regularea lui, să se întregescă în chip provisoriu, érá venitul parochilor celor alalte confesii, recepute prin lege să se întregescă în chip statornic conform modalităților circumscrise în lege.

§. 2. Cu scopul de a întregi în chip provisoriu venitul parochilor catolici de diferitele rituri legislativa primesce în budgetul statului o sumă deosebită. Spre întregirea dată din suma primită cu menirea această în budgetul statului legea are valóre în estensiunea hotărîită într'însa.

Dară valórea legii nici de cum nu se estinde la sumele acelea, pe cari legislativa le statorcesce în alte rubrici de ale budgetului statului sub titlul de ajutóre catolice bisericesci și scolastice, ori cari se fac curente din fondul catolic bisericesc și de instrucție.

Venitul parochilor catolici ai diferitelor rituri le întregesce ministrul cultelor și instrucției publice în chip treptat în cadrul sumei, ce-l stă la dispoziție, cu hăgarea în samă a datelor, cari îi stau la dispoziție.

§. 3. Întregirea venitului parochial asigurată în §. 2 art. de lege XIV din 1898, cu privire la fiesce care parochie, a cărei venit, într-o cât póte, să se constate pe temeiul datelor recerute în §. 10 din ordinațiunea presentă, nu ajunge suma de 1600, respective 800 de coróne, póte, să o reclame:

1. parochul însu-și (necuprîndu-se aci călugării aplicați în stațiunile parochiale seculare);

2. érá în casul, când parochul aplicat nu va, să reclame întregirea venitului, ori când din cauza, că stațiunea parochială e vacantă, ori pentru lipsa altor condiții e cu neputință substernerea cererii, spre sevărsirea însinuării e îndreptătit Ordinariatul confesional competent, érá în lipsa acestuia antistia comunei bisericesci eventual folosindu-se de împuternicitul său central.

Spre acest scop cererea sa adresată cătră ministrul cultelor și instrucției publice și soriginită cu datele recerute în ordinațiunea de față le pot substernere parochii până în 30 Iuniu 1899 la Ordinariatul său ori în lipsa acestuia la antistia comunei bisericesci.

Stațiunea parochială care s'a sistemizat până în 1 Ianuariu 1898 dară nu s'a însinuat până în 30 Iuniu 1899, nu se póte împărtăși în întregirea venitului.

§. 4. Parochii, cari reclamá întregirea venitului parochial sînt datorii a documenta atât cualificația sa personală, cât și cu

fasiunea autentică a venitului său împrejurarea aceea, că stațiunea parochială ocupată de dînșii în sensul dispozițiilor legii are lipsă de întregire.

Referitoriū la conspectul de venite datele subadministrare până acuma de Ordinariatele confesionale competente în sensul §-lui 11 al legii pot, să se îndrepte, și dacă din partea ministrului cultelor și instrucției publice datele îndreptate și modalitățile de fasiune se primesc, ele se țin de basă spre întregirea venitelor conform legii.

§. 5. Călele rubricate (A. și B.) referitoare la documentarea calificației personale și la fasionarea venitului său, să se gătescă în trei exemplare, dară documentele să se acludă numai în un exemplar.

Întru cât documentele acestea nu ar fi făcute în limba oficiosă a statului, are, să se acludă după puință și traducerea lor magiară legalizată din oficiu.

Un exemplar al călelor rubricate după folosire oficiosă are, să se depună în ministerul cultelor și instrucției publice, érá cele alalte două exemplare dimpreună cu documentele să se retrimită Ordinariatului, érá în lipsa acestuia antistiei comunei bisericesci.

§. 6. Rubrica de doveđi și observări a călelor rubricate A. și B. servește spre arătarea documentelor de lipsă pentru a dovedi datele singurate și spre inferirea observărilor eventuale.

Documentele să se arete în acest chip: ad I. 1) contract de esarendare, ad II. 2) atestat protopopesc șel.

§. 7. Tote documentele, cari servește ca doveđi, sînt scutite de timbru și de taxă și să se provadă cu însemnarea acesta: „Kongrua ügyben bélyegmentes.“

Asemenea scutite de timbru sînt cere-rile acelea, pe cari parochii le îndreptă la oficiolate spre a căștiga documentele.

§. 8. Calcularea în exprimarea valorii de bani a sumelor se face în corone și fileri.

Dacă în călele rubricate vre un titlu nu pôte, să se aplice respectivului paroch, are, să se tragă preste el o linie.

§. 9. Spre documentarea calificației personale are, să se folosescă căla rubricată însemnată cu litera A).

În fruntea paginii are, să se scrie numele districtului bisericesc (episcopiei), al comitatului și al parochiei.

În rubrica 1. să se însemne numele parochului.

În rubrica 2. timpul, locul nasterii parochului și numărul anilor serviciului lui parochial.

Datele acestea le adeverește prin legalizarea tabelii de calificație Ordinariatul, în lipsa lui antistia comunei bisericesci pe basa respectivelor documente autentice.

În rubrica 3. are, să se espună caracterul de cive magiar al respectivului paroch, care caracter are să se adeverească prin document de fidedemnitare publică avându-se în vedere dispozițiile acelea ale art. de lege L. din 1879, cari se referesc la acest lucru.

În rubrica 4. are, să se espună, că respectivul paroch în care an și în care institut din patrie a terminat clasa a opta a școlii medie? Ceea ce are, să se dovedescă prin testimoniul de clasă.

În rubrica 5. are, să se espună, unde, în cari ani a învățat parochul teologia și când a dobîndit calificație parochială? Terminarea cursului teologic are, să se dovedescă prin testimoniul respectivului institut teologic, érá calificația parochială prin documentul de calificație.

Cele trei exemplare ale tabelii de calificație ast fel găite le subscrie parochul și le legalizează Ordinariatul, în lipsa acestuia antistia comunei bisericesci.

(Va urma.)

Corespondințe.

Despre Someș luna lui Octobree.

Cetii în numărul 38 al „Unirii“ cu atențiune enciclica Sfinției Sale, în care rînduesce, să se reciteze Rosariul Marian, și tot în acel număr între varietăți atragerea atențiunii Ordinariatelor provinciei noastre mitropolitane, ca în loc de Rosariū pentru luna lui Octobree pe timp nedeterminat să se ordineză cetirea Paraclisului Maicii Domnului după finitul sfinței liturgii.

Intențiunea Sfinției Sale e, ca prin aceea, că fii bisericii reciteză Rosariul, să înduplece pe Maica Preacurată a se întrepune pentru rugăciunile și încrederea pusă în dînsa la Fiul Său și Dumnezeuul nostru, ca să delătore multe rele din lume, să îmblîndescă simțurile rătăcitorilor, să moie inimile împetrite a făcătorilor de rele, și preste tôte să le căștige sufletele pentru împărăția cea vecinică a lui Dumnezeu. După mulțimea păcatelor lumii trebuie să fie și rugarea noastră, ba ea trebuie să prisosescă, pentru ca să fim ascultați și să dobîndim dorirea cererii noastre.

Acuma să presupunem, că ordinațiunea Ordinariatelor pentru recitarea Paraclisului să se dea pentru tôte provincia noastră, și fie care preot după sfința liturgie să o și împlinească, și să vedem, cum se va împlini și cu ce rezultat?

Sfința liturgie de regulă e împreunată cu utrenia, și amîndouă țin două ore. Poporul nostru de-a rîndul le ascultă stînd în picioare și nemîncat. Ba luna acesta Octobree e luna, când tot omul își adună cele de lipsa pe iernă de pe câmp, și omenii sînt așa de cuprinși, cât în această lună forțe puțin, mai puțin de cât în tôte lunile de preste an cercă biserica. Acuma cu acești puțin preotulă s reciteze Paraclisul? Ore pôte, să albă această recitare a Paraclisului rezultatul dorit de Sfinția Sa, pôte, să albă acest Paraclis efectul dorit la Maica Domnului, care se chemă întru ajutoriū prin acest Paraclis?

Părerea mea e, că ar fi de dorit, ca Rosariul Marian însu-și să se introducă în biserica noastră cu atât mai virtos, că poporul nostru și azi în parte preponderantă e fără carte. Introducîndu-se Rosariul, poporul însu-și, ori când va ave ocaziune binevenită, a casă, pe drum și în biserică, nu numai în luna lui Octobree, ci în ori ce lună a anului pôte, să-l reciteze. Atuncia cred, că vom satisface intențiunii Sfinției Sale și vom căștiga și grația Maicii Domnului pentru scopurile private și publice dorite.

Eū nu pricep, pentru ce să nu se potrivescă cu ritul oriental grecesc recitarea Rosariului? Dóră pentru că Maica Domnului a descoperit recitarea lui sfințului Dominic, unui călugăr sfinț din biserica apusană? Nu avem cuvinte de a ne feri de imitarea zelului bisericii apusane. E adevărat, că în apus sînt și astăzi cei mai obraznici anti-bisericiani, dară tot în biserica acesta se află și cei mai neînfricați apărători ai credinței lui Christos. Noi dimpotrivă, — cutez a rosti adevărul, — nu sîntem nici reci, nici caldi. Dar ce zice Spiritul? „Sciū faptele tale, că nici ești rece, nici cald. O, de ai fi rece sau cald. Érá fiind că ești stîmpărat, și nici rece, nici cald, te voi borî dingura mea“

(Apoc. 3, 14—16). Trăim zile critice, nu trebuie să căutăm la formalități, că străine sînt acelea ori nu, ci trebuie să căutăm la scop și la mijloce, prin cari avem, să îndreptăm rătăcirile lumii și să căștigăm sucursul puterii celei nevedute pe sama ostenelelor noastre în păstoria sufletelor.

În Gherla era un canonic cu viață evlaviosă, model esemplar, despre care cu siguritate se scie, că în tôte ziua recita Rosariul o dată, ba după împrejurări și de două ori. Se scie și aceea, că pe cale, la preumblare, când era singur, petrecerea predilectă îi era recitarea Rosariului. Și pentru ca să nu atragă fariseesce asupra-și privirile omenilor, își începea Rosariul, și apoi ca să nu-l greșescă, îl recita de pe cele zece degete de la mîni.

Intenția bisericii lui Christos e, ca să primim tot, ce e spre edificarea simțului creștinesc, spre a dobîndi întrepunerea Maicii Preacurate, a cărei ajutoriū se cere prin Rosariū.

Voiū deci, să zic, că Ordinariatele noastre să nu ordineză recitarea Paraclisului, ci să dispună și introducă în seminare recitarea Rosariului, să arete metoda, după care clerul să învețe pe fii săi sufletesci, să le pună în gură și inimă această sfință carte de rugăciuni preste tot anul și preste tôte viața lui, și scopul va fi ajuns. Multe inimi se vor curăți, multe păcate vor înceta, darul și binecuvîntarea cerescă va veni preste nemişca atît de cercetat pentru orbia sufletescă.

Să cetescă din când în când clerul nostru, ce grăesce Spiritul celor șapte ângeri ai bisericilor din Asia, adevă păstorilor: „Acestea zice, cel ce are șapte spirite a lui Dumnezeu și șapte stele: Sciū faptele tale, că ai nume, că trăesci, și ești mort. Priveghéză și întăresce cele alalte, cari sînt muritoare, că n'am aflat faptele tale deplin înaintea lui Dumnezeu“ (Apoc. 3, 1—2).

B.

Convocare.

Despărțimintul Blaș apartinătorii reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceasa de Alba Iulia și Făgăraș în sensul §-lui 21 din statute își va ține adunarea generală de tómnă la 13 Novembre st. n. a. c. în școla gr. cat. din Roșia de Secaș, la care se invită toți învățătorii despărțimintului, domni directori școlari și alți binevoitori și spriginitori ai cauzei școlare pe lângă următorii

Program: 1. Ascultarea serviciului divin la 9 ore dimineță. 2. Deschiderea ședinței prin președinte. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Alegerea unei comisii pentru înscrierea membrilor noi și incassarea taxelor. 5. Ținerea prelegerii practice și cetirea elaboratelor incurse. 6. Discuțiune asupra prelegerii practice și elaboratelor incurse. 7. Cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. 8. Eventuale propuneri. 9. Insinuarea membrilor pentru prelegerii practice și disertațiuni. 10. Satorirea locului pentru ținerea adunării viitoare. 11. Închiderea adunării.

Ciufud 20 Octobree 1898.

Crucian Simu
președinte.

Nr. 14—1898.

Convocare.

Întâia adunare generală a Reuniunii învățătorilor gr. cat. din despartământul Mediaș pentru anul 1898/9 conform §-lui 21 din statutele Reuniunii Arhiepiscopale și conform concluderilor adunării precedente se convoca pe ziua de 13 Novembre st. n. a. c. în școala gr. cat. din Ibișdorful săsesc.

La această adunare cu tot respectul se invită membrii despartământului, On. Domni preoți ca directori școlari, pe cum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea școlii populare.

Program: 1. Participarea în corpore a membrilor la s. liturgie la 9 ore a. m. 2. Deschiderea ședinței la 10 ore a. m. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Incasarea taxelor și înscrierea de membri noi pentru anul curent. 5. Citirea și verificarea procesului verbal din adunarea anterioară. 6. Cestiunea înființării unui fond al despartământului. 7. Citirea disertațiilor: „Ce trebuie să cetască învățătorul mai cu seamă și cum?” de Ilie Câmpăan inv. în Agârbicium. 8. Propunerea temei practice „Masa” compozițiune stilistică la despartământul al III-lea de George Samoila inv. în Brateiu. 9. Discutarea și censurarea temelor de sub 7 și 8. 10. Alegerea temelor și designarea persoanelor pentru adunarea următoare. 11. Stabilirea locului și timpului adunării viitoare. 12. Alegerea comisiunii pentru verificarea procesului verbal. 13. Eventuale propuneri. 14. Închiderea ședinței.

Agârbicium în 20 Octombrie 1898 n.

Ilie Câmpăan
președinte.George Porime
notar.**Noutăți.**

Din Archidieceză. Spect. D. Dr. Iuliu Muniu advocat în Simleul Silvaniei e numit advocat archidieceșan. — Alesaniru Ciura teolog absolut e numit practicant la oficiul archidieceșan.

Concurs la stațiuni docentale. Cu termenul de 10 Novembre s'a scris concurs la următoarele stațiuni docentale și cantor-docentale: I. În protopopiatul Biștea la staț. cantor-doc. din Vesens, la staț. cantor-doc. din Tătărlăuș și la staț. doc. din Feșu. Salariul în partea cea mai mare se acopere din repartiție pe popor. II. În protopopiatul Coșoceni la staț. din Frata cu salar de 300 fl. din repartiție. III. În protopopiatul Ibașfalăului la st. cant.-doc. din Coroiu cu salar de 240 fl. din repartiție și didactru ca docente și 40 fl. venite cantorale. IV. În protopopiatul Murșului la staț. cantor-doc. din Tirimia-mare cu salar de 311 fl. 50 cr. din repartiție și 50 fl. din fondul școlastic archidieceșan din Blaș; la staț. doc. din Sângeorgiu de Murș cu salar de 302 fl. dintre cari 60 fl. din cassa bisericii, era restul din repartiție în bani și în naturalie.

Societatea de lectură „Petru Maior” din Budapesta s'a constituit pe anul administrativ 1898/9 în următorul mod: a) **Comitetul:** Președ. Marcu Iantea teolog absol. și stud. fil., vice-președ. Ioan Popp stud. în drept., secretar Ioan Fruma stud. în drept., cassar George Breban stud. în drept., controlor Theodor Bredicean stud. în drept., notari Ioan Lăpădat stud. în drept. și Auril Bratu stud. fil., bibliotecar Lucian Borcia stud. în drept., vice-bibliotecar Mihail Navrea stud. fil., econom Ioan Iantea stud. în drept. b) **Comisiunea literară:** Președ. Nicolae Sulica stud. fil., referent Lazar Tritean teolog absol. și stud. fil., membri Iosif Enescu teolog absol. și stud. fil., Ioan Bucur stud. med., Victor Bontescu stud. în drept., Ioan Fruma stud. în drept. și Ioan Lăpădat stud. în drept. c) **Comisiunea de supraveghere:** Roman Rudnean stud. med., Ioan Pricu stud. fil. și Ștefan Bărbucean stud. med.

Societatea de lectură Inocențiu M. Clain a teologilor din Blaș s'a constituit pe anul școlastic 1898/9 în modul următoriu: Președinte Victor Macaveiu teol. an. IV, vicepreședinte Vasile Suciu teol. an. III, secretar

Simion Moldovan teol. an. IV, cassar Ioan Orisan teol. an. III, cofetror Aurel Maxim teol. an. II, archivar Ioan Sântimbrean teol. an. III, bibliotecar Vasile Micu teol. an. II, notar Marian Popa teol. an. I. În comisia literară: Vasile Suciu, Luca Rus teol. an. IV și Pamfil Barb teol. an. II.

Reuniunea femeilor române gr. cat. din Blaș și-a ținut Duminecă în 23 Oct. a XVI-a adunare generală. Din raportul prezentat de secretariul Dr. A. Chețan apare, că de la adunarea trecută s'au ținut 8 ședințe, în cari mai cu seamă s'a discutat modul aranjării unei tombole. Reuniunea are 115 membri, la cari s'au adăus Dna Victoria Erdélyi ca membră fondatoare cu 50 fl., apoi alte 3 membre noue: Dnele Căpușan și Maior și Dșora Căpușan. Din fundațiunea Vlassa s'au împărțit la finea anului școl. trecut premii în valoare de 13 fl., era din fundațiunea Negruț ajutoare de 18 fl. 40 cr. la începutul an. c. școl. elevilor de la școala de fete din loc; din fondul propriu al Reuniunii s'au distribuit 12 ajutoare la fete în suma de 330 fl., era pe anul 1899 s'a prevădut în buget suma de 300 fl. spre același scop.

Mulțămită publică. Pentru ajutorarea elevilor miseri de la școala elementară română gr. cat. din Sibiu au mai contribuit: Esc. Sa Dr. Victor Mihályi de Apșa Mitropolit de Alba Iulia 10 fl., „Patria” cassă de economii în Blaș 5 fl., „Fortuna” institut de credit și economii în Rodna veche 5 fl., „Orizana” societate de economii și credit în Brad 5 fl., Ana Tăbăcariu n. Golgota 3 fl., „Racoțana” cassă de credit și economii în Șeica mare 2 fl., Ioachim Totoian teolog absolut 2 fl., Ioan Mezey jude la curie 1 fl., Vasiliu Hossu jude la tablă 1 fl., George Pop director fin. 1 fl., Sidonia Moldovan 1 fl., Iuliu Hossu secr. fin. 1 fl., Demetriu Comșa prof. semina. 1 fl., I. Gherasim jude de trib. 50 cr., G. Muntean dir. prep. 50 cr., Rudolf Riș proprietar 50 cr., Brut Hodosiu dir. de bancă 50 cr., v. d. Constanția Dr. Balint n. Tobias 50 cr., Ioan Ballu proprietar 50 cr., I. Creț notar comit. 50 cr., Ioan Russ adm. finanț. 50 cr., I. Imbuzan oficial fin. 30 cr., Simeon Muntean not. opidan 30 cr., A. Gross agent 25 cr. și Oct. Măcelariu libr. 20 cr. Binefăcătorii, cari au binevoit a contribui cu bani la ajutorarea școlărilor, sint rugați a primi și pe calea acesta mulțămitele elevilor miseri. În numele reuniunii de ajutorare: Iuliu Bărdosy.

Împăratul Germaniei a fost întâmpinat în Ierusalim cu ovațiuni strălucite. El a primit deputații de ale confesiunilor creștine; a asistat la inaugurarea bisericii protestante a Mântuitorului. În vorbirea ținută cu această ocaziune îndemna pe creștini, să se unescă la lucrare comună fără deosebire de naționalitate și confesiune. În urmă face votul, că el și casa-lui vor servi lui Dumnezeu.

„Gr. catolic rutean” și „gr. cat. român”. Ministrul de interne încununat, că unii matriculanți la inferirea casurilor de nascere însemnă în rubrica pentru religia pruncilor născuți din părinți gr. cat. ruteni respective români și cuvintele „română” respective „rutenă”, această însemnare o declară ministrul de neîntemeiată, de ore ce legea nu cunoșce clasificarea de română și rutenă a ritului grecesc. Apoi adauge: „În sinul greco-catolicilor sint mulți, cari în loc de liturgia română ori rutenă cer introducerea limbii magiare. Această liturgie nefind recunoscută până acum, în cazul clasificării din cestiune grupul magiar al greco-catolicilor ar fi, să se cualifice în matriculă ca ruteni ori români. — ceea ce e de mare însemnătate în urmările ei și stă în contradicere cu starea faptică.”

Tinerimea română de la academia iuridică din Oradea mare de vre-o două săptămâni a avut zile grele. Causa e, că voesce, să fie română, și acesta nu i-o pôte ierta șovinismul jidano-magiar. Ocaziune la erumperea și descărcarea urgiei asupra iuriștilor români din Oradea, în număr de vre-o 40, a dat o vorbire ținută de tinerul Lucian Bolcaș la serata lor de cunoștință. În vorbirea acesta presa a cercat, să descopere comploturi în contra statului, cu toate că ea

nu conține decât o provocare a tinerilor români la studiu și muncă serioasă spre ridicarea poporului nostru. Iuriștii magiari din Oradea, agitați de presă, au luat rîla nu prea onorifică de a fi poliști și denunțanți față de colegii lor români. La alarmul provocat de presă și în urma denunțărilor rectorul academiei Dr. Bozoky Alajos, — alt cum om cumpetat, — a luat la cercetare pe tinerul L. Bolcaș, era tinerimea magiară sub conducerea unui Papp János, despre care se zice, că ar fi român renegat, în o adunare a exprimat „disprețul protocolar cetățenilor academiei români cu sentimente nepatriotice”. Această s'a întâmplat Sâmbătă în 22 I. tr. Tot atunci prezentându-se L. Bolcaș la cercetare, colegii săi români l-au însoțit până la porța academiei, unde iuriști magiari și alți iubitori de scandale l-au întâmpinat cu insulte ordinare și cu ouă clocite. După acestea a urmat imnul magiar. Luni în 24 Oct. tinerii români mergând la prelegere din nou au fost huiduiți. Rectorul academiei în prelegerea sa din dreptul roman făcând aluziune la tinerii români a zis: „Nu pôte fi cine va de o dată supusul Ungariei și al României, aut-aut.” Politica militantă de la catedră a încurajat pe aranjatorii scandalurilor, și ei din nou au început, să insulte pe Români. Aceștia demonstrative au părăsit sala. Acum și-a recunoscut Bozoky imprudenta, dară era târziu. Români depărtându-sel-au avisat, că nu mai cercetază prelegerile, până când le e periclitată acolo siguranța. Tot o dată în o scriptă adresată corpului profesoral și subscrisă de 26 iuriști, tinerii români se declară solidari scriind: „Ne denunțăm noi: Nu ne știiu, să vorbim limba noastră dulce în ori și ce loc și în fața ori și cui. Cetim literatura limbii noastre, cetim ziare românești. Aranjăm conveniri colegiale. Începem cu serata de cunoștință. La aceste ocazii rostim vorbiri naționale. Aranjăm concerte de caracter național românesc. Pentru păcatele acestea cer toți în contra sa cercetare disciplinară.” Rectorul convingându-se, că lucrurile s'au complicat, a admoniat pe tinerii magiari, ca să se abțină de la insultarea Românilor, era rezolvirea cestiiei a înaintat-o guvernului, căci se crede, că guvernul a pus la cale urmărirea universitarilor români. Recercați de rectorul și asigurați, că vor fi scutiți de insulte, tinerii români s'au hotărât a merge din nou la prelegeri. Presa magiară convingându-se, că în cazul de față terorismul n'a ajutat, suflă în retragere sub cuvint, că nu e bine a înmulți martirii. Ministrul nu s'a pronunțat încă în cestiune.

Viriliștii români din com. Alba inf. pe an. 1899 sint următorii: Dr. V. Mihályi, mitrop. Blaș, Ioan Cirlea, propr. Alba Iulia, I. M. Moldovan, prepos. Blaș, Ales. Filip, advoc. Abrud, Dr. Emil F. Negruț, medic Blaș, Petru Paul jun., propr. Zlatna, Franc. Boțan, paroch gr. cat. Bărabant, Mihail Cirlea, not. publ. Abrud, Dr. Aug. Dumitrescu, medic Budapesta, Victor Barbu, notar Bucium, Basil Turcu, propr. Blaș, Const. Colbazi, propr. Spring, Iosif Muntean, propr. Bărabant, Ludov. Andreiu, notar Totoiu, Rubin Patifa, adv. Alba Iulia, Dr. Ales. Pop, medic Blaș, Ioan Dregan, propr. Roșia Abrud, Nic. Trifan, propr. Roșia, Iuliu Moldovan, inv. Totoiu, Petru Fizeșan, propr. Abrud, Moise Metes, notar Bucerdea vin., Ioun Rusan, propr. Mesentea, Ioan Maior, paroch gr. cat. Roșia, George Vancea, propr. Blaș, George Ivașcu, neguț. Abrud, Vas. Orisan, paroch gr. ort. Săniacob, Efreim Raț, propr. Teiuș, Dr. Laur. Pop, adv. Abrud, Silo. Nestor, prof. Blaș, George Bocănică, neguț. Roșia, Nic. Mihăilă, propr. Ohaba, Ioan Coșer, adv. Alba Iulia.

Alegerile municipale în comitatul Alba inf. se vor face în 15 Nov. n. și a nume în orașul Abrud se vor alege 6 membri, la Alba Iulia 12, la Aiud 10, la Vicoana 9, în cercul Vințul inf. 7, în cercul Blaș (președ. I. M. Moldovan) 7, în cercul Bărabant 6, în al Ighiului 6, în al Udrei 8, în al Vingardubă 12, în al Aiudului 7 și în al Zlatnei 5.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre iconografia bizantină.

(Continuare.)

Sfinții în biserică grecească în tocmă ca și în cea latină formeză mai multe categorii, o înșirare după timp și poziție. Mai întâiu se înșiră patriarhii și profeții, apoi Apostolii; acestora le urmăză martirii, mărturisitorii și feciōrele. Subdespărțemintele lărgesc cetele acestea: judecătorii se găsec între patriarhii, împărații L. V. între profeții. Martirii se clasifică în clerici (martiri sfinți) și laici, mărturisitorii în Papi, episcopi, preoți și laici. Dară biserică grecească, pe cum am spus-o deja, venerăză pe sfinții L. V. în tocmă ca și pe cei ai L. N. Patriarhii, profeții, judecătorii și împărații lui Iuda cuprind deci loc de frunte, de ore ce de când cu schisma a stagnat în biserică grecească viața biserică, și biserică acēta a rămas numai pe lângă sfinții aceia, cari îi moștenise de pe timpul de mai înainte de schismă. De altminteră numărul sfinților venerați în biserică grecească e mare; găsim în șirul lor poeți, medici și ostași sfinți. Inscriptiile însoțesc o mare parte a acestor sfinți. ¹⁾

Una din concepțiile cele mai de frunte ale picturii grecesci e „Înălțarea sfintei cruci“. Dară manualul din muntele Atos zice despre ea numai următoarele: „Un templu și într'insul un amvon și pe acesta s. Macariu patriarhul Ierusalimului, care ține onorata cruce. De desubtul amvonului s. împărătesă Elena, mulți dignitari înalți și mulțime de popor, care privesce la deal și înalță mâinile.“ ²⁾

Representarea celor șapte sfinte sinode e proprietatea exclusivă a bisericii grecesci. Instrucția referitoare la reprezentarea sinodelor se estinde numai până la penultimul sinod, în care au luat parte Orientul și Occidentul; al optălea, în care a fost osândit Fotie, Grecii nu-l recunosc, eră despre cele alalte sinode icumenice, cari s'au ținut după schismă, firesce că în iconografia Grecilor schismatici încă nu pōte fi vorbă.

Apoi urmăză minunile sfinților, cărora le premerge încă „dislocarea icōnelor“. Minunile acestea se încep cu fapte de ale arhangelului Michail, din cari sînt împrumutate două spre zece motive. Preste tot arhangelului Michail i-se asignează o activitate mare în istoria creștinismului, și Legenda aurea a apusanilor încă istorisece pe larg minunile și arătările lui. Martirii se înfățișeză în iconografia grecească cu semne, de pe cari să se pōtă cunoșce. Urmăză apoi câte va reprezentări speciale, p. es. viața adevăratului călugăr, scara cerescă, un motiv foarte predilect al picturii grecesci parietale, mōrtea fățarnicului, mōrtea dreptului, mōrtea pēcătoșului, „vremea trecătoare a acestei vieți“, adevă decurgerea vieții, bētrănețelor și silințelor omului reprezentată în chipul unei rōte, carea pōrtă inscripția: „Viața deșertă a lumii înșelătoare.“ ³⁾

Apoi urmăză o instrucție despre dislocarea icōnelor în biserică, împărțirea lor după un rînd statornic, pe cum a existat el nu numai în Grecia, ci și în Occident în epoca medievală de înflorire a arti. Manualul împărtesce mai apoi picturile așa, cum are artistul, să le execute pogorîndu-se de sus în jos. Pictorul începe în cupolă, unde își află locul „Pantocratorul“, icōna impunătoare a Rēscumpărătorului triumfătoriu, purcede apoi la sanctuarul și se pogoră de la înălțimea apsidei până jos la despărțemintul al cincilea. O biserică bine zidită pōte, să se împărtescă și de din jos la deal în cinci despărțeminte, și cupola formeză pe al șeselea. Fiesce căruî despărțemint i-se cuvine un șir deosebit de picturi cu subdespărțeminte. ⁴⁾ Instrucțiile acestea le închie explicarea, că de unde se derivă tradiția de a zugrăvi icōne sfinte, adevă de la Christos însu-și. Deja la începutul opului se spune lucrul acesta, unde se face provocare la aceea, că Rēscumpărătorul „a imprimat fața sa sfintului vël pe sama regelui Avgar al Edesei, prin ce acesta a fost vindecat și luminat spre cunoșcerea Dumnezeului celui adevărat“. Eră aci la închiare se zice: „Noi zugrăvim pe Christos în figură omenescă, pentru că el a apărut pe pămînt, a petrecut cu omenii și s'a făcut om deplin asemenea nouă a fară de păcat. Tot asemenea zugrăvim pe Părintele cel vēcnic ca bētrân, în ce chip l-a vędut Daniil (c. 7); eră pe Spiritul sfint îl zugrăvim ca un porumb, în ce chip s'a arētat la Iordan. Representăm și trāsăturile sfintei Feciōre și ale tuturor sfinților și le venerăm, dară nu li-ne închinăm. Noi nici de cum nu zicem, că pictura acēta ori aceea e Christos ori Preasfinta ori un adevărat vre un sfint, ci când prestăm unei

icōne onōrea datorită, atuncia omagiu acestă îl referim la prototip. Noi nu ne închinăm colorilor, ci singur adevăratei persoane a lui Christos, carele este în cer; căcl, pe cum zice s. Vasiliu, onōrea, ce se prestă unei icōne, se referesce la prototip. Când ne reprezentăm icōnele Mariei și ale sfinților, o facem acēta, pentru ca să ne aducem a minte de virtuțile, sirguinta și lupta lor și să înalțăm sufletele nostre la el. Anatemă calumniatorilor și hulitorilor de Dumnezeu.“ ¹⁾

Urmăză observări iconografice despre fața și trupul lui Christos și ale Născătoarei de Dumnezeu. Observările acestea sînt împrumutate din Nicefor și din Ioan din Damasc. Apoi observări despre mâna binecuvîntătoare și inscripții pentru Preasfinta Treime. „Pe crucea, care are, să se facă de-asupra celor trei corōne ale fețelor Tatălui, Fiului și Spiritului sfint, scrie 'O'ΩN (cel ce este), și o scrie așa: O pune-l de-a dreapta corōnei, Ω în partea de-asupra, N de-a stînga.“ Urmăză numiri de ale Născătoarei de Dumnezeu și inscripții pe sama Evangheliei după locurile diferite, în cari e zugrăvită, pe cum și alte inscripții pe sama icōnelor sērbătorilor și pe a icōnelor sfinților.

Manualul de pictură de pe muntele Atos susține, că arta bizantină există încă și astăzi. Dară pe cum e ea osebită prin schismă de propriul isvor de viață, existința ei constă numai în reproducții de monumente de ale unui trecut mare, și concepția ei o determină mai multe isvōre nelămurite, cari une oria turbură ținuta artistică ideală predominantă în arta bizantină și țese într'insa trāsături materiale. Causa, carea a conservat atâta vreme arta acēta, a esprimat-o Didron în chip caracteristic cu următoarele cuvinte: „Pictorul grecesc e stăpân preste executare, partea tehnică e a lui, dară invenția și idea sînt ale Părinților bisericii, ale teologilor, ale bisericii catolice.“ ²⁾ El uîmîndu-se a vędut capabilitatea, cu care pictorii din Atos executeză compozițiile sale, și apoi a făcut următoarea paralelă: „Dacă în Franța, unde marii nostri pictori sînt destul de instruiți, un singur artist s'ar încredința cu aceea, ca în un monument, bună oră în catedrala din Paris, să espună istoria universală a religiei, pe cum se esplică ea prin eroii sēi și prin faptele lor, am avē cuvinte de a ne îndoi, că ore putere-ar acela, să executeze o compoziție de o estensiune așa de mare, fără ca să facă studii lungi și aprofundate. Ba încă și mai mult: Noi nu avem nici un singur pictor, care ar putē, să realizeze o lucrare ca acēta; nici unul nu e destul de instruit și destul de tare, cât să pōrte o povoră ca acēta. Dară în Salamis nu au zugrăvit numai persoane și au reprezentat scene, ci au și numit pe indiviși și au esplicat scenele istorice cu inscripții, și inscripțiile acestea sînt împrumutate în rîndul cel dintăiu din sfinta Scriptură și apoi din o mulțime mare de cărți religioșe: scrierile Părinților, viețile sfinților, marile minologii și-au oferit spre acēta contribuțiile sale. Prin acēta se înmulțesce greutatea, și sciința aceea, carea ar trebui, să o albă acel artist francez, căruia i-s'ar încredința o lucrare ca acēta, nu s'ar găsi la nici unul.“ ³⁾

Biserică nu a pretins prerogativa de a avē o artă proprie, ori de a numi direcție proprie bisericăscă vre una din direcțiile existente. Înse cu tot dreptul ar putē, să pōrte acest nume arta bizantină, care ca moștenitōrea simțului grecesc al frumosului, ca moștenitōrea tuturor mijlocelor tehnice ale timpurilor clasice a sciut, să umplă forme moștenite pe cale tradițională cu viață mai înaltă spirituală, cu viața grației și a luminii dumnezeesci și să le păstreze acest caracter în un șir de vēcuri. Pe pămîntul cultivării milenare a arti în Grecia și în Roma a creat ea în trāsături mari, abstracte, ieratiche și totuși pline de viață tipurile acelea sublime, cari nu sînt din lumea acēta: pe lumina sfundului de aur strălucesc ei, locitorii unei alte lumi, în mărime liniștită și minunată ca nisce călăuzi în împărăția deplinirii, în frunte figura sublimă a învingătorului, a atostăpânitorului, încunjurat de curtea sa cea cerescă, de aleșii sēi, de moștenitorii patimilor sale și al triumfului sēu. Păstorul cel bun din catacombe, blândul dăruitoriu al mângăării și al promisiunii, a țesit din întunerecul cubiculelor și capelelor subpămîntene și s'a îmbrăcat în haioa împărătescă a învingătorului și s'a aședat în scaunul sēu cel împărătesc. Acolo în mausoleul din Ravena, unde arta bizantină a creat figura cea mai frumoșă a păstorului celui bun, se scot deja la ivelă trāsăturile acelea de maiestate, libertate și mărime, cari a sciut ea, să le dea triumfătorului Christos. Cu ajutorul tradițiilor, pe cari în virtutea caracterului sēu le-a conservat în chip credincios, numai

¹⁾ Manuel p. 309-344.

²⁾ Cfr. descrierea lui Didron despre „triumful crucii“ din bisericile grecesci Manuel p. 344 ur.

³⁾ Cfr. Didron, Manuel p. 411.

⁴⁾ Cfr. Didron p. 426.

¹⁾ Manuel p. 451 sq. Append.

²⁾ Introd. p. IX.

³⁾ Introd. p. XII sq.

ea a sciat, să formeze idealul acesta, în care cerul se atinge cu pământul, și care ca proprietatea sa neînstrăinabilă l-a dăruit lumii creștine până la sfârșitul veurilor. Pe cum vedurăm din manualul de pe muntele Atos, ea concepiează pe Răscumpătorul încă și în zilele noastre în raporturile lui cele mai diferite: ca pe „Pantocrator”, pe atotstăpânitorul îl înalță în boltitura cupolelor sale, încunjurat de alaiul său alic, de spirite fericite, ca învățătorului lumii îl dă în mână Evangelia cu cuvintele ei cele serioase și pătrunzătoare, și-l înzestră cu totă maiestatea, carea trezese frică și iubire de o dată, conform vechii tradiții despre arătarea învățătorului dumnezeesc între oameni. În sfânta liturgie îl aședă în oficiul arhieresc în raport viu și nemijlocit cu jertfa lui cea necrutată; în a doua venire îl înfațșează ca pe împăratul gloriei în tinerețe veșnice; în judecata cea mai de pe urmă îl reprezintă ca pe cercetătorul și judecătorul faptelor oamenilor, de care tremură și dreptii. Tot asemenea a purces arta bizantină și față cu preasfânta Maică a Răscumpătorului, față cu „Panagia”, cu părtașa în lucrarea răscumpărării, în umilirea și în triumful dumnezeescului ei Fiū: l-a împărtașit dignitatea și maiestatea aceea neasămănată și monumentală, carea însoțită de frumșetă grecească exprimă adâncimea întregă a ideii creștine. Din venerabilele tradiții, din reprezentările modeste și așa zicând sficiose din catacombe a purces idealul acesta, unirea acesta minunată și supraoamenescă a dignității de mamă cu nevinovăția și mărima curată a feciōrei, un ideal, pe care arta grecească nu l-a profanat nici o dată prin cultul formei, pe care a făcut arta latină,¹⁾ și care chiar și în formele înșepenite și abstracte, cari l-le-a dat timpul mai nou, totuși și-a păstrat maiestatea și dignitatea marelui stil mūsiv, pe când Savonarola cam la 150 de ani după pornirea școlii lui Giotto spre înflorire a îndreptat artiș Florentine cuvintele certătoare, că ea în locul Madonnei și în al sfințelor a aședat icōnele deșerte ale unor femei stăpânite de sentimente pămîntesci, în tocmă pe cum certase Pliniū pe Arelliu, că el zngăvesce icōnele zeițelor, numai pentru ca întrînele să preamărescă anumite femei.²⁾ În ce chip Christos pe tron de-așupra intrării în nartexul Agiei Sofie e una din creațiunile cele mai frumoșe ale stilului grecesc cel înalt, în tocmă așa e și icōna în bustă a Preacuratei în medalionul de alături a creațiune creștină veritabilă de o curățenie classică a formelor. Așa o vedem în tot de una în strălucirea dignității suprafreșci în mosaicuri și în icōne tabulare, în miniaturi și reliefulurile de fildis, în emailuri, în operele aurarilor și pe monete ca pe „Theotokos”, pe Născătoare de Dumnezeu, după ce sinodul din Efes a întărit dignitatea acesta a ei pentru tot de una împotriva ereșei. Prefigurările ei din L. V., declarările profetiilor, — temelul întreg al mărimii ei, — le-a dezvoltat arta grecească cu grije și ast fel a aședat alături cu „Pantocratorul” pe „Panagia” ea pe o împărătesă vrednică de el. În Apostoli direcția asta a artiș a dat lumii modelele pururea vrednice de imitat de ale con-

¹⁾ Bayet I. c. p. 251 sq.

²⁾ Plin. XXXV. 10. 37.

ceptiilor spirituale: așa figurile energice din s. Giovanni în Fonte în Ravenna. Motivul închinării magilor, pe cum l-au proiectat maiestrii catacombelor, îl găsim ca și multe alte motive în chipul său cel simplu al compoziției în mosaicuri și miniaturi bizantine. Figurile ângerilor le-a dezvoltat arta acesta cu predilecție deosebită. Ea cerea a cuprinde însemnarea întregă a ideii lor ca a unor virtuți cereșci și părtașe în guvernarea lumii în serviciul de soli al Pantocratorului și-l înzestră cu sublimitate, putere și frumșetă, căci pe ei odihnesce reflexul puterii și frumșetii celei nezidite a celui veșnic: nici o altă artă, nici chiar cea a lui Giotto și a urmașilor lui nu s'a avîntat până la maiestatea și spiritualitatea reprezentărilor ângereșci ale artiș bizantine. Caracterul artiș bizantine e adevă de fire esențialmente filosofică: se ține de esența ei a cuprinde ideea în adâncimea ei, a o osebi, a o înfațșea în chip de tot plastic și omilateral și a se ține apoi în chip neclătinat de forma acesta probată, căci aplicările spre filosofie și spre elementul teologic cel mistic au fost în tot de una proprie poporului grecesc, și o aplicare neîncetată spre pedanterii dialectice, degradarea problemelor metafisice la trepta de nisce obiecte zilnice de stradă l-au și dus mai pe urmă la schismă. A voi să osebesce arta bizantină de cea creștină antică, înșamnă a nu cunoște arta bizantină și firea bisericii: studiul asupra monumentelor artiș bizantine din contră dovedeșce legătura intimă dintre arta acesta și dintre cea antică creștină. Pretutindenea, chiar și în miniaturile bizantine se repeșce limbajul modest al artiș creștine antice și se găseș și reminiscențele din trecutul classic cel mare: tot, ce e frumos, revie în arta bizantină; în limbaj scurt, în compoziții străveșii și bine rotunzite ne întîmpină aci o lume de deplinire sufletescă și trupescă. Până și figurile cele mai mărute par a trăi, a pătimi, a instrui; așa de nimerite sînt gesturile lor, cu mijloce așa de puține li-se împărtașeșce espresie, cât pretutindenea trebuie, să simțim, cum arta acesta se ridică asemenea unei zidiri de-așupra unui temelii milenar. Chiar și creațiunile ei cele mai mici sînt a dese ori surprîndetorii de mari, mișcătoare, simple și adevărate, ele trăeș și simțeș în chip așa de energic, căt ele străpîndu-se în stil mare și-ar cuprinde locul cu vrednicie. Dalmatica împărătescă păstrată în Roma, așa numita pāla d'oro păstrată în Venetia, singuraticie reliefuluri, cari s'au mai conservat, dovedeș, cum a sciat arta bizantină, să esprișe în materiile dure o lume de viață spirituală, care ne răpeșce încă și astăzi la admirare. Dar apoi dacă s'ar fi păstrat tōte, cele ce s'au pierdut, când cruciații au eucerit Constantinopolul și au răpit comorile lui! „Nu sînt de ajuns cuvintele,” scrie în anul 1095 împăratul Alexiū Comnenul către contele de Flandria, „nu sînt de ajuns cuvintele spre a descrie comorile, cari le întruneșce în sine Bizanțul, căci nu sînt numai acelea, cari le-au adunat împărății creștini, ci și cele ale păgāniilor.”¹⁾

(Va urma.)

¹⁾ Martene et Durandus, Thes. nov. anecd. T. I. col. 267.

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Fine.)

Ea voia, să se ducă. Estira grăbi în urma ei.

„Așteptă și grăeșce cu soțul meu. El în nutreșce ură împotriva ta și te-a cercat pretutindenea. El va fi prietînul tău, și ești voiți prietina ta. Noi sîntem creștini.”

Ceealaltă rămase pe lângă hotărîrea sa. „Nu! Eu sînt, ceea ce sînt, după alegera mea proprie. În scurtă vreme vor fi recuți tōte.”

„Dară,” — Estira nu șcia, să grăeșcă ori să tacă, — „dară să nu avem ore nimica, și al puté, să doareșci, nimica spre — spre...”

Trăsăturile Egiptenei se îmblănziră. La privi la pruncul de pe paviment.

„Aci este ceva,” zise.

Estira îi urmăria privirea și pricepînd

repede gândul Egiptenei îi zise: „Pe cum voeșci —”

Iras se duse la ei, se lăsă în genunchi pe pelsa de leu și-i sărntă pe amîndoi. Nu-și luă de loc privirea de pe ei, în vreme ce se sculă încetinel. Apoi pōrni spre ușe și trecu printr'însa fără de nici un cuvînt de rēmas bun. Ea pāși repede și dispăruse deja, mai înainte de ce Estira ar fi putut, să hotărēșcă, ce să facă.

Ben Hur primind știre despre visita acesta era acuma sigur despre aceea, ce presupuse multă vreme, — că adevă Iras în ziua restignirii părășise pe tatăl său pentru Messala. Cu tōte acestea o cercă pe loc în tōte știrile, știe în zădărie.

El nu o mai vedură nici o dată, nici nu mai audiră nimica despre ea. Golful vinēt cu voiosul său joc de valuri ascunde acumă talnele ei. Dacă ar puté, să grăeșcă, ne-ar povesti dēșpre Egiptēna.

Simonide ajunse o vristă înaltă. În anul al zecēlea al împărăției lui Nero se

lăsă de neguțatorie, carea atāta vreme își avuse centrul în casa de mărfuri din Antiochia. El își păstră până în sfârșit mințea limpede și inima bună, și neguțatoria lui înflori până în sfârșit.

Într-o sară a anului acelaia ședea în scaunul său cu brațe pe terasa casei de mărfuri. Ben Hur și Estira cu cei trei prunci ai săi erau în jurul lui. Cea mai de pe urmă nae a lui se legăna anghirată în riu, cele alzite tōte erau vîndute. În lungul timp dintre ziua acesta și dintre cea a restignirii mișeșe inimile lor numai o singură amărăciune: aceea a fost, când murise mama lui Ben Hur. Și numai din când în când se potēta durerea acesta a lor atuncia, când audiau despre șortea bisericii creștine.

Naea amintită sosise numai cu o zi mai înainte și aduseșe vești despre persecutarea creștinilor din Roma prin Nero, și mișca societate grāia pe terasă despre trista veste, când Malluch, care încă și acuma era în serviciul lor, veni acolo și aduse lui Ben Hur un pachet.

„Cine l-a adus?” întrebă Ben Hur, după ce cetise epistola dintr'insul.

„Un Arab.”

„Unde e?”

„S'a dus în dată.”

„Ascultă!” zise Ben Hur către Simonide și apoi ceti următoarea epistolă:

„Eū Ilderim, fiul lui Ilderim Nobilul și șeful viței lui Ilderim, dau de scrie lui Iuda fiul lui Hur.

„Afiă, prietene al tatălui meu, că tatăl meu te-a înbit mult. Cetesc, ce-ți trimit aci, și nu te vei îndoi. Voința lui e voința mea. De aceea, ce ți-a dat el, e al tău.

„Tote, cele ce-i luaseră Partil în bătea cea mare, în care a fost ucis, le-am recucerit, — scrisoarea acésta și alte lucruri, și răsbunarea, și pe toți pogoritorii Mirei, carea pe atunci era mama multor stele.

„Pace ție și la ai tăi la toți.

„Vestea acésta din pustie e vestea de la „Ilderim șeful.”

Ben Hur desfăcu apoi volumul de papir, galben ca o frunză de dud bătută de vînt. Avu, să o desfăcă cu multă grije. Ceti apoi mai de parte:

„Ilderim, poreclit Nobilul, șeful viței lui Ilderim, fiului și următorului său.

„Tote ale mele, fiul meu, vor fi ale tale din ziua, în care vei începe în locul meu conducerea viței, cu excepția posesiunii din apropierea Antiochiei, cunoscută sub numele grădina de finici; aceea să fie a fiului lui Hur, care ne-a dobîndit glorie așa de mare în circ, a lui și a moștenitorilor lui pentru tot de una.

„Onoreză voința tatălui tău.

„Ilderim Nobilul, șefc.”

„Ce zici la acésta?” întrebă Ben Hur pe Simonide.

Estira luă cu bucurie papirurile și le ceti pentru sine încă o dată. Simonide tăcea. Privirea lui odihnia pe nae, gânduri serioase îl ocupau. În sfârșit grăi.

„Fiule al lui Hur,” zise el în chip serios, „Domnul ți-a fost milostiv în anii din urmă, tu ai multe cuvinte de a-i fi recunoscătorii. Nu ar fi ore acuma timpul, ca să folosești bogățiile cele mari, cari s'au adunat în mâna ta?”

„M'am hotărît deja de mult. Bogăția are, să servescă dăruitorului, și a nume nu numai o parte a ei, ci totă. Mă întrebam numai, cum voi pute, să o folosesc mai bine în serviciul lui? Răspunde-mi la acésta, rogu-te.”

Simonide răspunse:

„Sumele cele mari, cari le-ai dăruit bisericii din Antiochia, le știu. Acuma apröpe în aceea-și clipă cu darul nobilului șefc sosesc sciri despre persecutările fraților din Roma. Aci se deschide un câmp nou. Lumina nu are, să se stingă, mai ales nu în capitală.”

„Spune-mi, cum ași pute, să o păzesc aprinsă.”

„Ți-o voi spune. Romanilor, până și acestui Nero, le sînt sînte dóné lucruri, — nu știu altele, cari să le fie așa de sînte, — acelea sînt cenușa morților și tote locurile, de înmormîntare. Dacă nu poți, să zidesci pe fața pămîntului temple pe sama cultului lui Dumnezeu, zidesce temple sub pămînt, și pentru a le păzi de profanare aședă într'însele trupurile acelora, cari să murit în credință.”

Ben Hur se sculă hotărît.

„Asta e o idee mare,” zise. „Nu voi amâna începutul, timpul opresce ori ce amânare. Naea asta, carea ne-a adus scirea despre suferințele fraților noștri din Roma, mă va duce la Roma. Măne voi, să pornesc.”

Se întorse apoi către Malluch.

„Naea să stea gata, Malluch, și tu încă să fi gata a mă însoți.”

„Așa e bine,” zise Simonide.

„Și tu, Estiro, ce zici tu?” întrebă Ben Hur.

Estira păși lângă el, puse mâna sa pe brațul lui și zise:

„Așa vei servi mai bine creștinismului. O, soțul meu, nu mă lăsa aci, voi, să mă duc cu tine și să-ți sta în ajutorii.”

De cum va vre unul din cetitorii mei va cerceta Roma, să facă și scurtul drum până la catacombele de la San Calisto, cari sînt cu mult mai vechi de cât cele de la San Sebastiano. Acolo pöte, să vadă, cum s'a folosit bogăția lui Ben Hur, și-i va mulțami. Acestea cemetere mari ale creștinilor au fost locul, din care creștinismul s'a dezvoltat și s'a făcut o putere, care a răsturnat falnicul imperiu al Romanilor.

Bibliografie.

A apărut:
Manual de Psychologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medie edat de Dr Vasile Hossu. Blaș. Tipografia seminarului archidiececan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

A apărut:
Jertfa creștinilor. Comentariu al liturgiilor bisericii grecești compus de **Dr Victor Szmigelski.** Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminarului archidiececan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.
Opule dedicat *Escelenței Sale Prea-sfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare.*

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta pöte fi de folos tuturor credincioșilor noștri, dar mai virtos Veneratului Cler archidiececan, căruia și chemarea sa sublimă îl impune datorința strictă de a studia mai adânc misteriiile sîntei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu totă căldura spre a se procura pentru tote bibliotecile districtelor protopopesce și pentru cele parohiale, ori unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspundă acésta carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor noștri.”

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Euchologiu

edițiunea a doua, revădită după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, era legat în piele tare fl. 3.80.

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acésta nici un preot nu pöte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat tote raporturile de drept priutor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesce, din care să lipsescă acésta carte, în care se află tote cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii noué create prin legile aceste.

Editor și redactor răspundător:
Dr Victor Szmigelski.

(46) 2—3

Se caută un culegător-tipograf

român, care să fie versat și în ale mașinei și să fie practisat în vre o tipografie pe lângă mașină, în cât să fie în stare a conduce mașina de tipar purtată cu mâna.

Doritorii află aplicațiune numai de cât și se pot adresa la

Tipografia semin. gr.-cat. în Blaș (Balázsfalva).

787 szám
1898.

(47) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróság 1895. évi 3730. számú végzése következtében Dr Ronai János ügyvéd által képviselt Gans József javára David Mihaila és társai ellen 232 frt 80 kr. s jár. erejéig 1895. évi Deczember hó 29-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 320 frt — krra becsült következő ingóságok. és pedig David Mihailánál 4 ló, 1 lószékér, 1 csür, 1 szekér széna és 1 gárnitúra cseplőgép rostával, Barna Arszánánál pedig 2 drb tehén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 1898. évi V. 483/1. számú végzése folytán 100 frt — kr. tőkekövetelés, ennek 1895. évi Oktober hó 30-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 33 frt 72 kiban biróilag már megállapított költségek erejéig Mihálczfalván alperesek lakásánál leendő eszközlésére 1898. évi November hó 7-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Balázsfalván 1898. évi Oktober hó 17-ik napján.

Tháth György,
kir. jbirósági végrehajtó